srijeda, 15. siječnja 2020.

P9_TA(2020)0006

Provedba i praćenje odredbi o pravima građana u Sporazumu o povlačenju

Rezolucija Europskog parlamenta od 15. siječnja 2020. o provedbi i praćenju odredbi o pravima građana u Sporazumu o povlačenju (2020/2505(RSP))

(2021/C 270/02)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir Ugovor o Europskoj uniji (UEU) i Ugovor o funkcioniranju Europske unije (UFEU),

— uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima od 7. prosinca 2000. („Povelja"), koja je proglašena 12. prosinca 2007. u Strasbourgu i koja je stupila na snagu zajedno s Ugovorom iz Lisabona u prosincu 2009.,

— uzimajući u obzir svoje rezolucije od 5. travnja 2017. o pregovorima s Ujedinjenom Kraljevinom nakon njezine obavijesti o namjeri da se povuče iz Europske unije ([1]), od 3. listopada 2017. o trenutačnom stanju pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom ([2]), od 13. prosinca 2017. o trenutačnom stanju pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom ([3]), od 14. ožujka 2018. o okviru za budući odnos EU-a i Ujedinjene Kraljevine ([4]) te od 18. rujna 2019. o trenutačnom stanju u pogledu povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije ([5]),

— uzimajući u obzir smjernice Europskog vijeća (čl. 50.) od 29. travnja 2017. slijedom obavijesti Ujedinjene Kraljevine na temelju članka 50. UEU-a i Prilog Odluci Vijeća od 22. svibnja 2017. kojom se utvrđuju smjernice za pregovore o sporazumu s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske kojim se utvrđuju aranžmani njezina povlačenja iz Europske unije,

— uzimajući u obzir smjernice Europskog Vijeća (članak 50.) od 15. prosinca 2017. i Prilog Odluci Vijeća od 29. siječnja 2018. o dopuni Odluke Vijeća od 22. svibnja 2017. o odobravanju otvaranja pregovora s Ujedinjenom Kraljevinom Velike Britanije i Sjeverne Irske o sporazumu kojim se utvrđuju aranžmani njezina povlačenja iz Europske unije,

— uzimajući u obzir Zajedničko izvješće pregovarača Europske unije i vlade Ujedinjene Kraljevine od 8. prosinca 2017. o napretku ostvarenom u prvoj fazi pregovora u skladu s člankom 50. UEU-a o urednom povlačenju Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije,

— uzimajući u obzir Nacrt sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju koji je 25. studenog 2018. podržalo Europsko vijeće i izjave unesene u zapisnik sa sastanka Europskog vijeća od tog datuma,

— uzimajući u obzir nacrt sporazuma o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, koji je Europsko vijeće odobrilo 17. listopada 2019. („Sporazum o povlačenju") ([6]),

— uzimajući u obzir prijedlog zakona o Sporazumu o povlačenju koji je podnesen parlamentu Ujedinjene Kraljevine 19. prosinca 2019.,

— uzimajući u obzir Političku izjavu kojom se uspostavlja okvir za buduće odnose Europske unije i Ujedinjene Kraljevine ([7]),

— uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika;

([1]) SL C 298, 23.8.2018., str. 24.
([2]) SL C 346, 27.9.2018., str. 2.
([3]) SL C 369, 11.10.2018., str. 32.
([4]) SL C 162, 10.5.2019., str. 40.
([5]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0016.
([6]) SL C 384 I, 12.11.2019., str. 1.
([7]) SL C 384 I, 12.11.2019., str. 178.

srijeda, 15. siječnja 2020.

A. budući da Europski parlament predstavlja sve građane Europske unije te da će i prije i nakon povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a djelovati kako bi zaštitio njihove interese;

B. budući da trenutačno 3,2 milijuna građana preostalih 27 država članica ima boravište u Ujedinjenoj Kraljevini, a 1,2 milijuna građana Ujedinjene Kraljevine ima boravište u preostalih 27 država članica; budući da su se ti građani preselili u drugu državu članicu na temelju prava koja uživaju u skladu sa zakonodavstvom EU-a i misleći da će nastaviti uživati ta prava do kraja života;

C. budući da, osim toga, 1,8 milijuna građana rođenih u Sjevernoj Irskoj na temelju Sporazuma na Veliki petak imaju pravo na irsko državljanstvo, a time i na građanstvo EU-a i s njim povezana prava ondje gdje borave;

D. budući da su se EU i Ujedinjena Kraljevina u drugom dijelu Sporazuma o povlačenju dogovorili osigurati sveobuhvatnu i uzajamnu zaštitu prava građana EU-a koji žive u Ujedinjenoj Kraljevini i građana Ujedinjene kraljevine koji žive u preostalih 27 država članica EU-a;

E. budući da je Ujedinjena Kraljevina predvidjela primjenu odredbi Sporazuma o povlačenju u pogledu izdavanja boravišnih isprava u okviru sustava za prijavu stalnog boravka građana EU-a;

F. budući da brojne države članice EU-27 i dalje moraju donositi zakone o načinu provedbe članka 18. Sporazuma o povlačenju u pogledu izdavanja boravišnih isprava;

G. budući da na kraju prijelaznog razdoblja predviđenog u Sporazumu o povlačenju građani Ujedinjene Kraljevine više neće uživati prava koja uživaju u skladu s člankom 20. UFEU-a, posebno pravo na slobodno kretanje, osim ako se EU i Ujedinjena Kraljevina ne dogovore drukčije u bilo kojem sporazumu o njihovu budućem odnosu;

H. budući da se u skladu s člankom 132. Sporazuma o povlačenju prijelazno razdoblje može produljiti samo odlukom Zajedničkog odbora prije 1. srpnja 2020.;

Drugi dio Sporazuma o povlačenju

1. smatra da je drugi dio Sporazuma o povlačenju pošten i uravnotežen;

2. napominje da se u drugom dijelu sporazuma o povlačenju navodi sljedeće:

— da će svi građani država članica EU-27 koji zakonito borave u Ujedinjenoj Kraljevini i građani Ujedinjene Kraljevine koji zakonito borave u državama članicama EU-27 i članovi njihovih obitelji u trenutku povlačenja uživati puni niz prava utvrđenih u Sporazumu o povlačenju kako je utvrđeno u pravu EU-a i kako ga tumači Sud Europske unije,

— da će članovi uže obitelji i osobe s kojima su u dugotrajnoj vezi, a koje trenutačno borave izvan države domaćina, biti zaštićeni Sporazumom o povlačenju, što će se primjenjivati i na djecu rođenu u budućnosti i izvan države domaćina,

— da će se zadržati sva prava povezana sa socijalnim osiguranjem u okviru prava EU-a, uključujući izvoz svih prenosivih naknada,

— da će očuvanje prava građana bit će zajamčeno tijekom cijelog životnog vijeka građana,

— da će administrativni postupci za provedbu drugog dijela Sporazuma o povlačenju biti transparentni, neometani i pojednostavljeni te da će obrasci biti kratki, jednostavni i prilagođeni korisnicima,

— da će odredbe o pravima građana iz Sporazuma o povlačenju biti uvrštene u pravo Ujedinjene Kraljevine i da ta prava imaju izravan učinak;

Prava građana tijekom prijelaznog razdoblja

3. napominje da će tijekom prijelaznog razdoblja koje bi trebalo završiti 31. prosinca 2020. Komisija, na temelju članka 131. Sporazuma o povlačenju, morati pratiti provedbu drugog dijela Sporazuma o povlačenju, uključujući programe primjene uspostavljene u skladu s člankom 19. Sporazuma o povlačenju, kako u Ujedinjenoj Kraljevini tako i u državama članicama EU-27;

4. napominje da će tijekom prijelaznog razdoblja građani zemalja EU-27 i dalje uživati prava na slobodno kretanje, kako proizlazi iz članka 20. UFEU-a i relevantnog prava EU-a u pogledu Ujedinjene Kraljevine, kao i građani Ujedinjene Kraljevine u odnosu na EU-27;

5. podsjeća na to da će tijekom prijelaznog razdoblja Komisija biti odgovorna za osiguravanje poštovanja prava na slobodno kretanje i u Ujedinjenoj Kraljevini i u državama članicama EU-27 te poziva Komisiju da dodijeli dovoljno sredstava za istragu i pravnu zaštitu od slučajeva nepoštovanja tih prava, posebno slučajeva diskriminacije građana država članica EU-27 ili građana Ujedinjene Kraljevine;

6. ističe da je prijelazno razdoblje kraće od očekivanog; stoga poziva EU i Ujedinjenu Kraljevinu da prednost daju provedbi tih aspekata drugog dijela Sporazuma o povlačenju koji se odnose na građane i njihovih prava;

O provedbi drugog dijela Sporazuma o povlačenju

7. naglašava da će se u svojoj odluci o suglasnosti za Sporazum o povlačenju uzeti u obzir stečena iskustva i jamstva dana u odnosu na provedbu ključnih odredbi Sporazuma o povlačenju, posebno u pogledu sustava za prijavu stalnog boravka građana EU-a u Ujedinjenoj Kraljevini;

8. prima na znanje velik udio podnositelja zahtjeva u sustavu za prijavu stalnog boravka građana EU-a koji su dobili samo status privremenog rezidenta; podsjeća da se to može izbjeći ako Ujedinjena Kraljevina odluči primijeniti deklaratorni upravni postupak, kao što to omogućuje članak 18. stavak 4. Sporazuma o povlačenju; stoga potiče Ujedinjenu Kraljevinu da preispita svoj pristup i dodatno apelira na države članice EU-27 da se također odluče za deklaratorni postupak koji omogućuje članak 18. stavak 4.;

9. izražava ozbiljnu zabrinutost zbog nedavnih i proturječnih najava u vezi s građanima država članica EU-27 u Ujedinjenoj Kraljevini koji ne ispune rok za prijavu u sustav za prijavu stalnog boravka građana EU-a do 30. lipnja 2021.; napominje da su te najave dotičnim građanima stvorile nepotrebnu nesigurnost i zabrinutost; potiče vladu Ujedinjene Kraljevine da bude jasna u pogledu toga kako će primijeniti članak 18. stavak 1. drugi podstavak točku (d) Sporazuma o povlačenju, posebno u pogledu onoga što smatra „opravdanim razlozima za nepoštovanje roka”;

10. ističe da bi se veća sigurnost i veći osjećaj sigurnosti za građane država članica EU-27 u Ujedinjenoj Kraljevini ostvarili ako bi im se nakon isteka prijelaznog razdoblja izdao fizički dokument kao dokaz njihova prava boravka u Ujedinjenoj Kraljevini; ponavlja da će nedostatak takvog fizičkog dokaza dodatno povećati rizik od diskriminacije za građane EU-27 od strane potencijalnih poslodavaca ili najmodavaca koji možda žele izbjeći dodatno administrativno opterećenje provjere preko interneta ili se iz krivog uvjerenja boje da će se dovesti u nezakonitu situaciju;

11. i dalje je zabrinut zbog ograničenog broja usluga skeniranja osobnih iskaznica u okviru sustava za prijavu stalnog boravka građana EU-a, ograničene zemljopisne raširenosti pomoći koja se pruža diljem Ujedinjene Kraljevine te razine pomoći starijim i ranjivim građanima, uključujući one koji mogu imati poteškoća s upotrebom digitalnih aplikacija;

12. izražava zabrinutost zbog predloženog ustroja neovisnog tijela Ujedinjene Kraljevine iz članka 159. Sporazuma o povlačenju; očekuje da će Ujedinjena Kraljevina zajamčiti stvarnu neovisnost tog tijela; u tom pogledu podsjeća da bi to tijelo trebalo biti operativno od prvog dana nakon završetka prijelaznog razdoblja;

srijeda, 15. siječnja 2020.

13. očekuje da vlada Ujedinjene Kraljevine bude jasna u pogledu primjenjivosti sustava za prijavu stalnog boravka građana EU-a u odnosu na građane država članica EU-27 u Sjevernoj Irskoj koji nisu tražili državljanstvo Ujedinjene Kraljevine u skladu s uvjetima Sporazuma na Veliki petak;

14. ponovno ističe svoju predanost pomnom praćenju načina na koji države članice EU-27 provode drugi dio Sporazuma o povlačenju, a posebno članak 18. stavke 1. i 4., koji se odnose na prava građana Ujedinjene Kraljevine koji žive na njihovu državnom području;

15. potiče države članice EU-27 na donošenje mjera kojima se pruža pravna sigurnost za državljane Ujedinjene Kraljevine s boravištem u EU-27; podsjeća na svoje stajalište da bi države članice EU-27 trebale imati dosljedan i velikodušan pristup zaštiti prava britanskih građana koji u njima borave;

16. poziva Ujedinjenu Kraljevinu i države članice EU-27 da povećaju napore za podizanje razine svijesti među građanima o učincima povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz EU-a te da pokrenu ili pojačaju ciljane informativne kampanje kako bi se informiralo sve građane obuhvaćene sporazumom o povlačenju o njihovim pravima i svim mogućim promjenama njihova statusa;

Prava građana u okviru budućih odnosa između EU-a i Ujedinjene Kraljevine

17. pozdravlja predanost iz političke izjave o utvrđivanju okvira za budući odnos između EU-a i Ujedinjene Kraljevine o tome da bi on „trebao biti odnos koji će djelovati u interesu građana Unije i Ujedinjene Kraljevine, kako sada tako i u budućnosti”;

18. u tom kontekstu žali zbog toga što je Ujedinjena Kraljevina najavila da se načelo slobodnog kretanja osoba između Unije i Ujedinjene Kraljevine više neće primjenjivati; smatra da bi svaki sporazum o budućem odnosu između EU-a i Ujedinjene Kraljevine trebao sadržavati ambiciozne odredbe o kretanju osoba; ponavlja da bi ta prava trebala biti razmjerna stupnju buduće suradnje u drugim područjima; podsjeća da su prava na slobodno kretanje također izravno povezana s trima drugim slobodama koje su sastavni dio unutarnjeg tržišta te da su posebno važna za usluge i stručne kvalifikacije;

19. snažno poziva na jamčenje budućih prava na slobodno kretanje u cijelom EU-u za građane Ujedinjene Kraljevine obuhvaćene Sporazumom o povlačenju, kao i cjeloživotno pravo građana obuhvaćenih sporazumom o povlačenju na povratak u Ujedinjenu Kraljevinu ili EU; poziva države članice EU-27 da se pobrinu za to da svim građanima obuhvaćenima Sporazumom o povlačenju bude zajamčeno pravo glasa na lokalnim izborima u zemlji boravišta;

20. podsjeća na to da su mnogi građani Ujedinjene Kraljevine, i oni koji imaju boravište u Ujedinjenoj Kraljevini i oni koji imaju boravište u EU-27, izrazili snažno protivljenje gubitku prava koja trenutačno uživaju u skladu s člankom 20. UFEU-a; predlaže da države članice EU-27 istraže kako mogu tu situaciju ublažiti u okviru primarnog zakonodavstva EU-a te uz puno poštovanje načela reciprociteta, pravičnosti, simetrije i nediskriminacije;

21. podsjeća da je Zajednički odbor iz članka 164. odgovoran za provedbu i primjenu Sporazuma o povlačenju;

22. smatra da bi zajednička kontrola Europskog parlamenta i parlamenta Ujedinjene Kraljevine o provedbi i primjeni Sporazuma o povlačenju bila korisna te bi pozdravio uspostavu zajedničkih struktura u tu svrhu;

o

o o

23. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Europskom vijeću, Vijeću, Europskoj komisiji, parlamentima država članica i vladi Ujedinjene Kraljevine.